

SIROKI ZOLTÁN ALAPÍTVÁNY

IDŐSZAKI KIADVÁNYA

45. SZÁM

2023 JANUÁR-MÁRCIUS

IMPRESSZUM

SIROKI ZOLTÁN ALAPÍTVÁNY IDŐSZAKI KIADVÁNYA

MEGJELENIK: negyedévente

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: az alapítvány elnöke és kuratóriumi tagjai

A kuratórium elnöke: Varga Sándor

A kuratórium tagjai: Küzmös Csaba

Lakó Antal

Vajó Sándor

Virágh Dezső

LEVELEZÉSI CÍM: Varga Sándor Nyírtura, Rózsa u. 10. 4532

EMAIL CÍM: vargasa@freemail.hu

HONLAP: www.sirokialapitvany.hu

ADÓSZÁMUNK: 18044861-1-15

Tisztelt Madárbarát

Új év, új remények. Bár világunk mind gyakrabban a teljes káosz jeleit mutatja, csodálatunk tárgyai, a madarak, és a róluk való gondoskodás, foglalatosság továbbra is életünk fontos, megnyugtató és meghatározó részei maradnak.

A Siroki Alapítvány fennállásának 30. évét ünnepelhetjük. Az 1993 februárjában, a Fővárosi bíróságon nyilvántartásba vett Siroki Alapítvány célja a kezdetektől Siroki Zoltán emlékének és hagyatékának ápolása, megőrzése. Kuratóriumunk a jelenlegi felállásban 12 éve dolgozik azon, hogy e célt sikerüljön megvalósítani. Végtelenül szerény lehetőségeinkkel igyekszünk beszámolni a hazai díszmadártenyésztés néhány fontosabb sikeréről is a tenyésztői beszámolóinkkal.

Örömünkre szolgál, hogy újabb két kiváló tenyésztőt is sikerült e „szent” ügyünknek megnyerni, és nem mindennapi tenyészeredményeiket bemutatni. Úgy vélem, azzal, hogy megoszthatjuk az Olvasóval ezeket, az ő sikerük a magyar díszmadártenyésztés sikerévé is válnak ezáltal. Nagy-nagy köszönet illeti őket!

Mint minden februárban, most is felhívással fordulunk a hazai madárbarátokhoz. Kérünk mindenkit, akinek lehetőségében áll, adója 1 %-ával támogassa az Alapítvány munkáját. Fennmaradásunk nem függ e forrásoktól, de munkánkat jelentősen eredményesebbé teheti.

ADÓSZÁMUNK: 18044861-1-15, ahogy az impresszumunkban is olvasható.

Kívánunk mindenkinek jó olvasást, és sikeres évkezdetet!

VÁLOGATÁS SIROKI ZOLTÁN ISMERETTERJESZTŐ ÍRÁSAIBÓL 45. RÉSZ

A vörösfejű és vöröscsőrű szövőmadár sikeres keresztezése

(folytatás)

Vannak párok, melyek fiókáinál, vagy még a kirepülés előtt, vagy közvetlenül a kirepülés után a már egyszer kinőtt szárny és faroktollak kihullanak.

Ezek a „Rennerek” a fészek elhagyása után természetesen csak a földön tudnak közlekedni mindaddig, amíg a hiányzó tollak ismét ki nem nőnek. A regeneráció azonban nem minden esetben következik be. Ilyenkor a túlzásba vitt rokontenyésztés következtében beállott degenerációra lehet következtetni. Az esetek egy jelentékeny részénél azonban ez nem áll fenn, mert ez a betegség nem csak a fogságban tenyésztett madaraknál fordul elő, hanem a szabadban, a hazájukban is. Sőt, nem csak a hullámosoknál észlelték, hanem az énekes papagájnál Ausztráliában is.

Magyarázatul több elmélet látott napvilágot, Enehjelm saját kísérletei alapján fehérjehiányt állapított meg. Sok hullámos papagáj pár begytartalmának összetételét vizsgálta meg és úgy találta, hogy ama párok begytartalma, melyek következetesen Rennerekket neveltek, fehérjében szegény volt, azoknál ellenben melyektől egészséges fiókák származtak, a begytartalom fehérjében gazdag volt. Különösen fontosnak találta a begytartalom összetételét a fiókák fejlődésének kezdeti szakában. A kikeléstől számított 8-10 napig kapott begytartalom minősége döntően határozza meg a fiókák további fejlődését.

Ugyanabban az évben nálam egy Napóleon szövő pár 3 pompásan fejlett fiókát 13 napig úgyszólván kizárólag sáskákkal etetett, lisztkekacot csak később tudtam beszerezni. A kis Napóleonok olyan remekül fejlődtek, hogy 11 napos korukban már elhagyták a fészket normális tollazattal, tehát nem voltak Rennerek.

Ha összehasonlítjuk a tyúktojás és keratin aminosav összetételét, kitűnik, hogy a tollazat felépítéséhez szükséges esszenciális aminosavak a tyúktojásban mind kellő mennyiségben található. Érdekes volna tudni a sáskák és lisztkekac aminosav összetételét is.

Az bizonyos, hogy a kanárimadarak (legalábbis azok, melyeket az elmúlt években tenyésztettem) fiókáik felneveléséhez közvetlen a kikelés után rengeteg zöld eledelt fogyasztottak (salátát) és csak kisebb mennyiségben tojást.

Később fokozódott a tojásfelvétel. Nem lehetetlen, hogy ez a magyarázata a kanári által felnevelt szövőfiókák „Renner” állapotának is. 1974-ben a vöröscsőrű tojó nem költött, mert csúnyán el volt hízva. Ehelyett a vörösfejű hím egyik leányával háromszor is költött, de a tojások a következetesen terméketlenek maradtak. A tojások színe: egyszínű halványkék.

Díszmadaraink (A TIT Csongrád megyei szervezete Díszmadártenyésztő szakkörének híradója) 1975. 2. szám

Vöröscsőrű szövőmadár (*Quelea quelea*) Fotó: africanlegacy.org.za

TENYÉSZTŐI BESZÁMOLÓK A HAZÁNKBAN TENYÉSZTETT RITKA MADÁRFAJOK TENYÉSZEREDMÉNYEIRŐL

61. RÉSZ

A sárga arcú aranypinty vagy Yarelli csíz (*Spinus yarrellii*) tartása és tenyésztése

E csodaszép madár Brazília észak-keleti és Venezuela északi részén őshonos. A fajt William Yarell, angol ornitológus tiszteletére nevezték el.

régebbi latin név: *Carduelis yarrellii*

angol név: Yellow-faced siskin

német név: Yarrellzeisig

A Yarelli csíz élénk sárga színű, tíz centiméter testhosszúságú madár. A nemek közötti dimorfizmus jelentős.

A hím fejtetetjén fekete folt, „korona” van, az arca sárga. A felső teste halványabb sárga, olivazöld. Szárnyai feketék, sárga-oliva szegéllyel. Farka fekete, az alap alatta sárga. A tojó fejtetetjén olivás- sárgás tollazatú, nincs koronája.

A természetben apró magvakat, bogyókat, csírákat, szaporodási időben rovar is fogyasztanak.

Szubtrópusi, trópusi hegyekben (max. 550 méter), szántóföldeken, száraz cserjésekben és lakott területeken is előfordulnak.

2022. októberében érkeztek a Yarelli párok egy német tenyészetből. Két pár és egy tojó, minden madár 2022-es gyűrűt viselt. Egy hímem már volt korábbról, ő 2021-es madár. A kötelező karantén után az egyik tojót összeraktam a 2021-es hímekkel. A pár azonnal harmonizált: a hím kedvesen etette a tojót, énekelgetni kezdett neki.

Egy hét elteltével a kalitka belsejébe bekészítettem egy 8 cm átmérőjű, nyitott kanári fészket, melybe sisal és kókusz szál fészekanyagot raktam és a helyükön is több helyen felkínáltam az építőanyagot. 10 nap elteltével már a hím heves udvarlásba kezdett, párzást is láttam. Nagyon durvának tűnik a nász, de sérülést nem okoznak egymásnak a madarak. Szép fészket építettek közösen.

1 hét után meg is jelent az első tojás, majd az ezt követően napokon még négy. A tojásokat kicseréltem műtojásra, annak érdekében, hogy a kicsik kikelése közel ugyan abban az időben történjen. Az 5-ik tojás megléte után az egészet átcseréltem, az igaziakat betettem a tojó alá, ő kotlott tovább rajtuk.

A fészkek kontroll ezeknél a madárcáknál nem okoz stresszt tapasztalatom szerint. Négy fias tojás lett az ötből.

Itt egy kis kitérőt tennék a Yarelli csízek táplálására vonatkozóan. Említettem, hogy Németországból származnak a tenyészpárok, így evidens volt, hogy az alaptakarmányt is onnan szerzem be, a váltás okozta esetleges anomáliák elkerülésére.

A Blattner takarmányok közt lehet kapni olyan speciális keveréket, amelyet annak a német tenyésztőnek állítanak össze, ahonnan származnak a madarak. Így ebből vásároltam nekik az általam már régóta etetett speciális tűzcsíz-mix mellé (ezek összetétele részletesen megtalálható a Blattner Heimfutter oldalon).

Kis gyógyszer adagolókból gyommag keveréket szoktam kínálni a csízeimnek, amit nagyon szeretnek, jól kiegészítik az alapot. Gyári lágyeleséget is kapnak tenyésztőidőben a madárkám: ez a Wimo spinus, amit Olaszországból, az Ornitalia cégtől rendelek a Perle morbidéval együtt. Ezt naponta többször feltöltöm.

Az itatókba Calciboost-ot adok, amiben D3 vitamin is van.

Visszatérve a tenyészpárhoz...

A műtojások igazira cserélése után a 12. napon kikelt az első fióka. Másnap a további három fióka is meglátta a napvilágot. Négy fiókát nevelt a pár.

A hímeket nem vettem külön, mert csodásan táplálta a fiókákat és a tojót is. Hála a gondoskodásuknak az 5. napon felkerültek a gyűrűk a picikre (2,5 mm-esek).

Amikor a mama lejött a fészekről, elkezdte üldözni durván a hímét, de a tenyészkalitkát megnőveltem a duplájára, így volt hely menekülnie.

Együtt hagytam őket. Ezek után béke lett és tovább etette a hím a párját és a fiókákat is. Egy hét elteltével sűrűsödött a verekedés a tojó részéről, kénytelen voltam a hímét külön kalitkába tenni. Ez az agresszív viselkedés a fiókák kirepülését jelezte.

15 nappal a kelés után a növényedékek elhagyták a fészket, és egy nap eltéréssel mind a négyen kint voltak. A fészkelhagyás időszakában katángot szoktam betenni a fészkek köré, mert azon jól tudnak közlekedni a picik. Ahogy kirepültek, volt olyan fióka, amely önállóan evett. Életrevaló, egyes kis madarak, hamar felismerik a határokat, nem vergődnek, ügyesen közlekednek. Több pihenőhelyet alakítottam ki a kalitkában, fűtősköles, katáng és szomorúfüz ág segítségével. Mindezek a repülésüket nem gátolták.

Egy bő hét (nyolc nap) után visszatettem a hímét a tojó mellé- a növényedékek 12 napja voltak a fészken kívül – azonnal összeállt a pár ismét, mindenki etetett mindenkit. A tojó azonnal rendezgetni kezdte a fészket, beült. Kaptak friss fészkekanyagot, így az készen állt a következő fészkekajlra.

Nagyon jól fejlődtek a fiatalok, őket egy ráccsal leválasztottam a szülőktől, szépen eszegettek maguktól. A szülők folyamatosan pároztak, de nem olyan durván, mint az első alkalommal: a tojó a fészkekben maradt, nem volt heveskedés.

Négy tojás rakott a tojó, a megszokott módon tápláltam a párt. Rendben zajlott a kotlás. 12 és 13. napra kikeltek a fiókák, sajnos egy elpusztult közülük. Jelenleg három fiatal nevelnek, most a kirepülés előtti percek zajlanak. A hímét már külön is raktam, aki rácson keresztül táplálta a gyerekeit.

A másik két párból az egyiknél most kotlik a tojó négy tojásan egyedül, mert ott a hím kopasztotta őt, a harmadik páros etetgette egymást, udvarlás is volt, de tojások nem lettek.

Őket pihenőre fogtam, majd jövőre megpróbáljuk újra...

Szilágyi Gabriella

TENYÉSZTŐI BESZÁMOLÓK A HAZÁNKBAN TENYÉSZTETT RITKA MADÁRFAJOK TENYÉSZEREDMÉNYEIRŐL

62. RÉSZ

A nagy katonaara (*Ara ambiguus*) első hazai tenyésztése

A nagy katonaara a jácintkék ara és a zöldszárnyú ara után a harmadik legnagyobb testű arafaj a Földön, a maga 90 cm-es testhosszával.

Közép- és Dél-Amerikában honos, Nicaragua, Honduras, Costa Rica, Panama, Kolumbia és Ecuador trópusi erdeinek lombkoronájában él.

Két alfaja ismert, a törzsalak *Ara ambiguus ambiguus*, és az *Ara ambiguus guayaquilensis* alfaj.

A nemek egyformák, az ivarokat csak DNS vizsgálat alapján tudjuk elkülöníteni.

2007-ben Németországból vásároltam két párat ezekből a csodálatos zöld arákból, a madarak 4 hónaposak voltak ekkor.

2016-ban sajnos az egyik hím madár elpusztult, melyet két évre rá, 2018-ban sikerült pótolnom csak. Ekkor vásároltam ugyanis egy, a papírai alapján hím madarat, ami hamarosan letojtt. Így 3 tojó és egyetlen hím alkotta az állományt ebben az évben.

A pár egy 2,5 x 2,5 x 3 m-es belső röpdébe került, amelyhez egy 2,5 x 6 x 3 m-es külső röpdé csatlakozott.

Takarmányuk a Versele Laga Loro Park magkeverékéből áll, melyhez nagyon sok diófélét (pekándió, mandula, feketedió, makadámdió, mogyoró, stb.) és gyümölcsöt, zöldséget (narancs, banán, alma, körte, répa, stb.) kínálok.

A pár harmonikus kapcsolatban élt, 2017-ben raktak először tojást. Az első költésük márciusban történt, a fészekalj 3 tojásból állt. A tojásokat a szülők alatt hagytam, sajnos azok terméketlenek voltak. Ez évben még egyszer letojt a tojó, sajnos ez esetben sem keltek ki fiókák

2018 márciusában ismét 3 tojáson kotlott a tojó fekvő, tölgyből készült odújukban. A tojások ez esetben termékenynek bizonyultak. A fiókák nevelését a szülőkre bízam. Sajnos a kicsik 3 napos korukban sorra elpusztultak. A következő fészekalj, mely szintén 3 tojásból állt, áprilisban lett újra teljes. A fiatalok szintén nem maradtak életben.

2019-ben a 3 tojást keltetőbe raktam, és a kikelő fiókákat pedig kézzel neveltem fel. Ebben az évben az első költésből 3 fiót, a másodikból pedig 2 fiót sikerült felnevelnem. A fiókák kézi nevelése nem jelent gondot, bármely ismert, minőségi kézi tápszerrel felnevelhetőek.

Kalán Róbert